

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5205]-404

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2017

HISTORY

Optional Paper No. 19

(Nature of Transformation in 19th Century — Maharashtra)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All questions are compulsory.*

(ii) *All questions carry equal marks.*

1. Answer any *one* of the following questions in 500 words : [20]

(i) Examine the social reforms movement in 19th century Maharashtra with special reference to eradication of caste.

(ii) State the main principles of Satyashodhak Samaj and explain its contribution in the social transformation.

2. Answer any *one* of the following questions in 500 words : [20]

(i) What new changes were brought by the British Govt. in the economic field of the 19th century Maharashtra ? What were its consequences ?

(ii) Analyse the changes in content and forms of the Marathi literature in the 19th century Maharashtra.

P.T.O.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
- (i) What is meant by 'Rural-Urban dichotomy' ? Explain its nature in the 19th century Maharashtra.
 - (ii) What is Renaissance ? Discuss the main features of the Renaissance in 19th century Maharashtra.
 - (iii) Explain the nature of New Education, and assess its role in creating national consciousness among the people of Maharashtra.
 - (iv) State the salient features of the counter-cultural movement.
4. Write short notes on any *four* of the following in **100** words each : [20]
- (i) Paramahansa Sabha
 - (ii) Role of Justice Ranade in the Prarthana Samaj
 - (iii) Consequences of the 'Commercialization of Agriculture'
 - (iv) Nature of internal trade in 19th century Maharashtra
 - (v) Thoughts of Lokahitwadi in 'Shatapatras'
 - (vi) Nature of Reformist revivalism in 19th century Maharashtra.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]
- (i) जातीभेद निर्मूलनाच्या विशेष संदर्भात 19व्या शतकातील महाराष्ट्रातील सुधारणा चळवळीचे परीक्षण करा.

- (ii) सत्यशोधक समाजाची प्रमुख तत्वे सांगून सामाजिक स्थित्यंतरातील त्याचे योगदान विशद करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
- (i) 19व्या शतकातील महाराष्ट्रातील आर्थिक क्षेत्रात ब्रिटीश सरकारने कोणते नवे बदल घडवून आणले ? त्याचे काय परिणाम झाले ?
- (ii) 19व्या शतकात महाराष्ट्रातील साहित्याच्या आशय आणि प्रकारात झालेल्या बदलांचे विश्लेषण करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]
- (i) ग्रामीण-शहरी दरी/विरोधाभास (dichotomy) म्हणजे काय ? 19व्या शतकातील महाराष्ट्रातील त्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- (ii) प्रबोधन म्हणजे काय ? 19व्या शतकातील महाराष्ट्रातील प्रबोधनाच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
- (iii) नव शिक्षणाचे (New Education) स्वरूप विशद करा आणि महाराष्ट्रातील लोकांमध्ये राष्ट्रीय जाणीवा निर्मीतीत नवशिक्षणाचे बजावलेल्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा.
- (iv) प्रति-सांस्कृतिक चळवळीची (counter-cultural movement) ठळक वैशिष्ट्ये सांगा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर प्रत्येकी 100 शब्दांत थोडक्यात टिपा लिहा : [20]
- (i) परमहंस सभा
- (ii) प्रार्थना समाजातील न्या. रानडे यांचे कार्य
- (iii) शेतीच्या व्यापारीकरणाचे परिणाम
- (iv) 19व्या शतकातील महाराष्ट्रातील अंतर्गत व्यापाराचे स्वरूप
- (v) शतपत्रांमधील लोकहितवादींचे विचार
- (vi) 19व्या शतकातील महाराष्ट्रातील 'सुधारणावादी पुनरुज्जीवनवादाचे स्वरूप'.